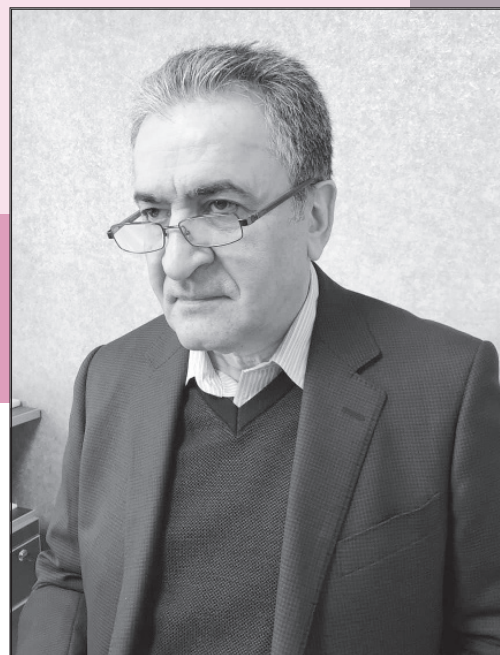

عوامل پیرونی و درونی موثر بر کیفیت حسابرسی

محمدسعید اصغریان

حسابدار رسمی و شریک

موسسه حسابرسی فریوران راهبرد

حسابداری

به میز گفتگوی حسابرس خوش آمدید. ابتدا تصویری ارائه کنید که چه مراجعی در وضعیت و شرایط کیفیت حسابرسی در ایران نقش دارند؟ و نقش و سهم هر کدام در پیشرفتهای کاستیهای احتمالی چه بوده است؟

محمدسعید اصغریان

کیفیت حسابرسی زیرتأثیر عوامل مختلفی قرار دارد که بهطور کلی می‌توان آن را از دو بعد خارج از حرفه و درون حرفه بررسی و ارزیابی کرد. شرایط اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی فعلی کشورمان از عوامل موثر بر کیفیت حسابرسی هستند که بدون در نظر گرفتن آنها نمی‌توان انتظار کیفیت مطلوب حسابرسی را داشت. نبود قانون و مقررات جامع در حوزه حسابرسی، نبود شناخت لازم از حرفه حسابرسی به‌طوری که حسابرسی در حال حاضر فقط براساس الزام قانونی انجام می‌شود و هنوز پذیرش عمومی نیافته، حق الزحمه پایین حسابرسی در مقایسه با حق الزحمه سایر خدمات حرفه‌ای و همچنین نسبت به هزینه‌های صاحبکاران حسابرسی، مشکلات تربیت نیروی انسانی کارآمد در حوزه‌های دانشگاهی و به‌همین ترتیب می‌توان فهرست بلند بالایی از عوامل متعدد برون حرفه‌ای موثر بر کیفیت حسابرسی را نام برد. بنابراین، مراجع تدوین قوانین و مقررات بیشترین نقش را در کیفیت حسابرسی به‌عهده دارند. قوانین و مقررات مزبور طیف وسیعی از آنها را در بر می‌گیرد که به‌طور نمونه می‌توان از

با تشکیل موسسه حسابرسي، ادامه فعاليت مي‌دهند.

موضوع بازيني كيفيت حسابرسي از طريق نظارت بر موسسه‌هاي حسابرسي از ابتدای تاسيس جامعه حسابداران رسمي ايران و از سالهاي ۱۳۸۱ و ۱۳۸۲، در دستور کار ارکان جامعه حسابداران رسمي ايران قرار داشته است. نظارت بر کار حسابرسان از طريق کارگروه کنترل كيفيت جامعه و با همکاري حسابرسان عضو جامعه و مراجعه به محل موسسه‌هاي حسابرسي انجام مي‌شود. اين نظارت شامل بررسي عمومي و ارزيابي ساختار و تشکيلات موسسه حسابرسي به‌منظور اطمینان از توانايي موسسه جهت ارائه خدمات حرفه‌اي و همچنين رعايت آيين و اخلاق حرفه‌اي است.

در بازديد سالانه نيز حداقل يك پرونده حسابرسي کار انجام‌شده انتخاب و فرايند حسابرسي مورد بازيني قرار مي‌گيرد. علاوه بر آن، موسسه‌هاي حسابرسي ملزم به بارگذاري اطلاعات تمامي قراردادهای منعقدشده خود ظرف مدت يك هفته در سامانه‌اي هستند که به‌همين منظور توسط جامعه حسابداران رسمي ايران طراحي شده است. افزون بر آن نيز گزارشهاي صادرشده اين قراردادها بايد ظرف مهلت تعيين شده پس از انتشار گزارش، در سامانه بارگذاري شوند. اين اطلاعات به‌طور مستمر توسط مسئولان مربوط در جامعه بررسي و ايرادهای آن به موسسه‌هاي حسابرسي منعکس مي‌شود. نظارت و کنترلهای يادشده موجب ارتقای سطح مراقبتهای حرفه‌اي در موسسه‌هاي حسابرسي شده است.

بدیهي است نظارت مستمر و توسط اشخاص حرفه‌اي مستقل تمام‌وقت به‌غير از همپيشگان، باعث ارتقای كيفيت حسابرسي در سازمان حسابرسي و موسسه‌هاي عضو جامعه حسابداران رسمي ايران خواهد شد.

سازمان

الزامهای استاندارد شماره ۱ با عنوان کنترل كيفيت در موسسه‌هاي ارائه‌کننده خدمات حسابرسي، ساير خدمات اطمینان‌بخشي و خدمات مرتبط و همچنين استاندارد حسابرسي ۲۲۰ با عنوان کنترل كيفيت حسابرسي اطلاعات مالی تاريخي تا چه اندازه پاسخگوی نيازها و انتظارات ذينفعان حسابرسي در ايران بوده است؟ در جريان به‌کارگيري چه کاستيها و کمبودهايی در آنها ديده شده است؟

الزام تمام واحدهای اقتصادي به انجام حسابرسي، چگونگی اعطای صلاحيت به حسابداران رسمي، ضوابط تشکيل موسسه‌هاي حسابرسي و ادامه فعاليت آنها و نحوه نظارت بر کار حسابرسان نام برد.

همچنين، نقش سازمان بورس و اوراق بهادار و تا حدودی بانک مرکزی جمهوری اسلامی ايران به‌عنوان نهادهای ناظر بر كيفيت کار حسابرسان منتخب را نبايد نادیده گرفت. سازمان بورس و اوراق بهادار در چارچوب دستورعمل موسسه‌هاي حسابرسي معتمد سازمان مصوب شورای عالی بورس و اوراق بهادار، وظايف نظارتي خود را از طريق اداره متبوع و کميته‌هاي تخصصي انجام مي‌دهد. اين امر موجب شده که حسابرسان معتمد سازمان بورس با توجه به طيف گسترده استفاده‌کنندگان از گزارشهاي حسابرسي شرکتهای سهامی عام پذيرفته‌شده در بورس اوراق بهادار و همچنين نظارت سازمان بر گزارشهاي حسابرسي صادرشده، دقت و مراقبت بیشتری را در رعايت استانداردهای حسابرسي در فرايند حسابرسي به‌کار گیرند. علاوه بر آن، ضوابط پذيرش موسسه‌هاي حسابرسي و شرکا و مديران آن به‌عنوان حسابرسان معتمد بورس و همچنين طبقه‌بندي موسسه‌هاي حسابرسي توسط سازمان بورس موجب شده که حسابرسان متقاضی پذيرش به‌عنوان حسابرسان معتمد، خود را با آن شرايط تطبيق دهند و اين خود موجب ارتقای كيفيت حسابرسي شده است.

از نگاه درون حرفه‌اي بايد از سازمان حسابرسي و جامعه حسابداران رسمي ايران به‌عنوان مراجع تاثيرگذار بر حرفه و كيفيت حسابرسي نام برد. سازمان حسابرسي به‌عنوان مرجع قانونی تدوين استانداردها، نقش بسيار مهمی را با تدوين استانداردهای حسابداری و حسابرسي و به‌روزروري آنها در اين زمينه ايفا کرده است. علاوه بر آن، سازمان حسابرسي با توجه به ساختار تشکيلاتي منسجم به‌واسطه جایگاه قانونی و قدمت آن، نقش موثري در تدوين دستورعملهای گزارشگري و حسابرسي داشته؛ به‌طوري که در حال حاضر نيز تعدادی از موسسه‌هاي حسابرسي از اين دستورعملها در فرايند حسابرسي استفاده مي‌کنند. ضمن آن که سازمان حسابرسي در تربيت نيروی انسانی متخصص نقش سازنده‌اي داشته؛ به‌نحوی که بسياری از مديران سازمان حسابرسي پس از خروج از سازمان

محمدسعید اصغریان

همان‌گونه که در مقدمه استاندارد کنترل کیفیت ۱ درج شده، هدف استاندارد ارائه راهنماییهای لازم درباره مسئولیتهای موسسه در مورد سیستم کنترل کیفیت آن برای حسابرسی و بررسی اجمالی اطلاعات مالی تاریخی و سایر خدمات اطمینان‌بخشی و خدمات مرتبط است. اجزای مهم یک سیستم کنترل کیفیت که باید مورد توجه قرار گیرد به شرح زیر تبیین شده است:

الف- مسئولیتهای مدیریت درباره کیفیت در درون موسسه،

ب- الزامهای اخلاقی،

پ- پذیرش و ادامه کار،

ت- منابع انسانی،

ث- اجرای کار، و

ج- نظارت.

همچنین، عناوین اصلی استاندارد حسابرسی ۲۲۰ که هدف آن ارائه راهنماییهای لازم درباره مسئولیتهای مشخص کارکنان موسسه حسابرسی در مورد روشهای کنترل کیفیت حسابرسی اطلاعات مالی تاریخی است، شامل بخشهای زیر است:

الف- مسئولیتهای مرتبط با کیفیت حسابرسی،

ب- الزامهای اخلاقی،

پ- پذیرش و تداوم رابطه با صاحبکار و کارهای حسابرسی ویژه،

ت- تعیین گروه حسابرسی،

ث- انجام کار، و

ج- نظارت.

محصول کار حساب‌رسان، گزارشهای حسابرسی است که براساس استانداردهای حسابرسی و همچنین رعایت استانداردهای کنترل کیفیت به شرح بالا صادر می‌شود.

انتظارهای ذینفعان حسابرسی از گزارشهای حسابرسی با توجه به کاربردی که برای ایشان دارد به دلایل مختلف متفاوت است. به‌طور نمونه، مدیران واحدهای مورد رسیدگی و به‌خصوص واحدهای تجاری که مالکان آن خود مدیر واحد هستند، انتظار متفاوتی از سایر استفاده‌کنندگان در مقایسه با اعطاکننده تسهیلات مالی به واحد تجاری دارند. به‌همین

ترتیب، سایر ذینفعان ممکن است به دنبال خواسته‌های دیگری از حسابرسی باشند. بنابراین، حساب‌رسان صرف‌نظر از نگرش و خواسته‌های متفاوت ذینفعان باید در چارچوب استانداردهای حسابرسی و به‌خصوص استانداردهای کنترل کیفیت، فرایند حسابرسی را به‌گونه‌ای اجرا کنند که محصول کار منافع تمام گروه‌های مختلف کاربران آن را در برگیرد.

و اما در اجرای استانداردهای کنترل کیفیت، محدودیتهایی در عمل وجود دارد که اندازه موسسه‌های حسابرسی، مدون نبودن سازوکارهای کنترل کیفیت که اگرچه بخش عمده‌ای از آن در عمل به‌کار گرفته می‌شود، اطلاع‌رسانی و آگاهی از آن در سطح کارکنان حسابرسی و انتظاری که از ایشان وجود دارد به‌درستی منتقل نمی‌شود و در نتیجه، نظارت بر کار گروه‌های حسابرسی از کارایی لازم برخوردار نبوده، از جمله این موارد است.

پایین‌بودن حق‌الزحمه حسابرسی و در نتیجه درآمد موسسه‌های حسابرسی که موجب شده در پذیرش کار دقت لازم صورت نگیرد، از موارد دیگر محدودیت در رعایت استانداردهای کنترل کیفیت است. علاوه بر آن، افزایش نیافتن حق‌الزحمه‌های حسابرسی باعث شده که استخدام کارکنان حرفه‌ای در موسسه‌های حسابرسی به‌سختی انجام شود و حفظ و نگهداری کارکنان آموزش‌دیده و رتبه‌های ارشد حسابرسی به‌دشواری صورت گیرد. موارد مزبور موجب شده که رعایت الزامهای استانداردهای کنترل کیفیت در عمل به‌سمت شکل‌گرایی متمایل شود. با توجه به موارد پیش‌گفته ضرورت تدوین استانداردهای کنترل کیفیت جداگانه براساس معیارهای متفاوت از جمله اندازه موسسه و صاحبکاران، نوع صنعت، نحوه مدیریت و نوع مالکیت صاحبکاران، ضروری به‌نظر می‌رسد.

ساز

درباره تغییرات مهم مطرح‌شده در پیش‌نویسهای استانداردهای بین‌المللی مدیریت کیفیت جدید توضیح دهید.

محمدسعید اصغریان

تغییرات مهم مطرح شده به‌طور خلاصه به شرح زیر است:

۱- سیستم کنترل کیفیت موسسه متناسب با وضعیت، شرایط

فعلی پیش‌بینی شده و دو عامل جدید به اجزای مدیریت کیفیت اضافه شده است. این موارد شامل فرایند ریسک‌پذیری موسسه و تبادل اطلاعات است.

در فرایند ریسک‌پذیری این‌گونه عنوان شده که موسسه با توجه به اندازه، شرایط و وضعیت موجود، نوع خدمات ارائه‌شده و میزان ریسک‌پذیری، اهداف مدیریت کیفیت را تعیین، ریسک‌های مرتبط را شناسایی و ارزیابی کرده و براساس آنها سیستم مناسب کنترل کیفیت را طراحی و پیاده‌کند. علاوه بر آن، سیستم طراحی‌شده با توجه به بازخوردهایی که از اجرای آن به‌دست می‌آید، بازنگری و اصلاح شود. تبادل اطلاعات عامل دیگری است که به اجزای سیستم کنترل کیفیت اضافه شده است؛ بدین معنی که علاوه بر اهداف و روش‌های کنترل کیفیت که برای گروه حسابرسی توصیف می‌شود، اطلاعات مرتبط با ریسک‌هایی که موسسه در فرایند کنترل کیفیت با آن مواجه می‌شود به‌صورت دوطرفه با گروه حسابرسی مطرح و مبادله شود. همچنین در موارد ضروری ریسک‌های اجرای کار با ذینفعان و اشخاص خارج از موسسه مطرح و در میان گذاشته شود.

سازمان

تغییر استانداردهای کیفیت و تغییر رویکرد استانداردها به کیفیت تا چه اندازه عاملی ضروری برای بهبود کیفیت حسابرسی در ایران است؟ چه تغییرات مهمی در استانداردهای کنونی ایران مورد نیاز است؟

محمدسعید اصغریان

نتایج بررسی سالانه کنترل وضعیت موسسه‌های حسابرسی توسط جامعه حسابداران رسمی ایران، نشان‌دهنده آن است که سیاست‌ها و روش‌های کنترل کیفیت در بسیاری از موسسه‌های حسابرسی تدوین و مستند نشده است. اگرچه در اجرای عملیات حسابرسی بخشی از الزام‌های استانداردهای کنترل کیفیت رعایت می‌شود، نبود روش‌های مستند به‌خصوص روش‌های کنترل کیفیت حسابرسی اطلاعات مالی تاریخی، مانع دستیابی به اهداف استانداردهای کنترل کیفیت شده است. تغییر استانداردهای کیفیت به مدیریت کیفیت ریسک‌محور براساس اندازه موسسه، نوع و ماهیت خدمات و گستردگی ذینفعان حسابرسی، ضمن پوشش ریسک‌هایی که موسسه حسابرسی با آن مواجه است، باعث می‌شود که فرایند حسابرسی که در

و براساس میزان ریسک‌پذیری موسسه و ماهیت نوع خدماتی که ارائه می‌کند، طراحی و پیاده‌شود.

۲- شرایط و وضعیت موسسه و همچنین نوع خدماتی که ارائه می‌کند، در طول زمان ممکن است تغییر کند؛ بنابراین سیاست‌ها و روش‌های کنترل کیفیت نیز متناسب با آن باید تغییر کند.

۳- طراحی، استقرار و به‌کارگیری سیستم کنترل کیفیت مبتنی بر قضاوت حرفه‌ای است. سیستم کنترل کیفیت سیستمی پویا است و اجزای آن به‌هم پیوسته‌اند.

۴- در تغییرات انجام‌شده، تأکید بر مدیریت کیفیت است که بر پایه هشت عامل اصلی بنا شده است. این عوامل عبارتند از:

الف- راهبری و نظارت و مسئولیت پاسخگویی در قبال کیفیت،

ب- فرایند ریسک‌پذیری موسسه و ارزیابی آن،

پ- الزام‌های اخلاقی مرتبط،

ت- پذیرش کار و تداوم ارتباط با صاحبکار و ارائه خدمات خاص،

ث- اجرای کار،

ج- منابع انسانی، فناوری اطلاعات و فراهم کردن زمینه‌های لازم جهت انجام کار،

چ- تبادل اطلاعات، و

ح- نظارت، ارزیابی طراحی و استقرار سیستم و فرایند بازنگری.

بیشتر عوامل یادشده در بالا در استانداردهای کنترل کیفیت

نظارت مستمر

توسط اشخاص حرفه‌ای مستقل تمام‌وقت

به غیر از همپیشگان

باعث ارتقای کیفیت حسابرسی

خواهد شد

باید برخوردار باشد؟

محمدسعید اصغریان

طبق استاندارد مدیریت کنترل کیفیت، بررسی کننده کیفیت حسابرسی علاوه بر ویژگیهایی که برای حسابداران رسمی در اصول بنیادی اخلاق و رفتار حرفه‌ای برشمرده شده، باید دارای توانایی، تخصص و تجربه کافی در این زمینه باشد. وی باید مسئولیت‌پذیر بوده و اختیار لازم را در انجام کار محول شده در مدت زمانی معقول و قبل از اتمام کار، داشته باشد، همچنین در مباحث و مشاوره‌هایی که از طرف گروه‌های منصوب شده در کار مطرح می‌شود، نقش فعالی ایفا کند و قادر به ارائه راهکار و راهنماییهای لازم به گروه کاری باشد. بررسی کننده کیفیت نباید در کارهایی که خود مسئولیت انجام کار را در دوره‌های گذشته به عهده داشته، بلافاصله منصوب شود.

الزامهای استاندارد مدیریت کنترل کیفیت اگرچه باعث افزایش کیفیت کار و افزایش اعتبار بخشی آن می‌شود، موجب افزایش هزینه‌های انجام کار شده و فقط در موسسه‌های بزرگ قابلیت اجرا دارد. همان گونه که اشاره شد، حداقل نیمی از موسسه‌های عضو جامعه حسابداران رسمی با حداقل شرکای ممکن در حال فعالیت هستند. شاید الزامهای این قبیل استانداردها و همچنین سایر چالشهایی که موسسه‌های کوچک با آن روبه‌رو هستند، باعث بزرگ شدن موسسه‌ها از طریق ادغام و یا جذب حسابداران رسمی در موسسه‌های بزرگ‌تر شود.

سازمان

فرایند بازبینی چه ویژگی مهمی باید داشته باشد و خروجی این فرایند چه باید باشد؟

محمدسعید اصغریان

بررسی کیفیت کارهای حسابرسی طبق استانداردهای کنترل کیفیت در دو مرحله انجام می‌شود. یک بررسی در حین انجام کار و قبل از صدور گزارش انجام می‌شود و بررسی دیگر، پس از صدور گزارش و تکمیل پرونده‌ها صورت می‌گیرد. بنابراین، ایجاد واحدی جداگانه در موسسه‌های حسابرسی زیر مسئولیت شخصی مستقل از شرکای مسئول کارها، الزامی است. نتایج بررسی کیفیت در حین انجام کار باید به گونه‌ای باشد که از صدور گزارش حسابرسی مناسب اطمینان کافی کسب شود. فرایند بررسی باید شامل ارزیابی مدارک زیر باشد:

ایجاد واحد سازمانی مستقل

در موسسه‌های حسابرسی

به عنوان واحد کنترل کیفیت

اجتناب ناپذیر است

برخی از کارها به صورت شکلی به منظور برآورده کردن الزامهای استانداردها انجام می‌شود از این حالت خارج و براساس مدیریت کیفیت ریسک‌پذیر توجه بیشتری به محتوا شود. طبق استانداردهای کنترل کیفیت، برای هر کار باید یک مدیر مسئول کار انتخاب شود. طبق اساسنامه نمونه موسسه‌های حسابرسی، گزارشهایی که در مورد انجام خدمات حرفه‌ای به صاحبکار ارائه می‌شود، باید توسط حداقل دو نفر از شرکا یا یک نفر از شرکا و یکی از حسابداران رسمی که تمام وقت در اختیار موسسه بوده و مسئولیت انجام کار را برعهده داشته‌اند، امضا و ممه‌ور به مهر موسسه انتشار یابد. با توجه به این که حداقل نیمی از موسسه‌های حسابرسی دارای سه شریک هستند و در کار خدمات حرفه‌ای، دو نفر از شرکا با امضای گزارش مسئولیت آن را پذیرفته‌اند، در نتیجه این موسسه‌ها در تعیین شخصی مستقل از امضاکنندگان گزارش به عنوان مسئول کنترل کیفیت، با مشکل مواجه هستند. طبق استانداردهای کنترل کیفیت، هر یک از مدیران واجد شرایط موسسه به غیر از مدیر مسئول کار به رغم امضای گزارش می‌تواند وظایف بررسی کننده کنترل کیفیت کار را انجام دهد. این موضوع در حال حاضر محل مناقشه است که باید در استانداردهای کنترل کیفیت به نحو مناسبی تبیین و مشخص شود.

سازمان

بازبینی کننده کیفیت حسابرسی چه نقشی در بهبود کیفیت قرارداد حسابرسی دارد و از چه ویژگیها و شایستگیهایی

از مسئولیت بازبینی کیفیت، مسئولیتی دیگری جهت انجام کار داشته باشد. ساختار موسسه‌های حسابرسی بخش خصوصی از نظر تعداد شرکا و مدیران واجد شرایط در حال حاضر به‌گونه‌ای است که امکان ایجاد یک واحد مستقل جهت انجام وظایف کنترل کیفیت وجود ندارد. ضمن آن که رعایت الزامهای استاندارد، هزینه‌هایی را به موسسه‌ها تحمیل می‌کند که تامین آن از طریق افزایش حق الزحمه‌های حسابرسی در شرایط فعلی، در حالی که متقاعدکردن صاحبکاران جهت افزایش حق الزحمه متناسب با نرخ تورم به‌سختی صورت می‌گیرد، ممکن نخواهد بود.

سازمان

آیا در استاندارد کنترل کیفیت (استاندارد فعلی) استفاده از فناوری توسط موسسه‌های حسابرسی به‌خوبی پیش‌بینی شده است؟

محمدسعید اصغریان

استفاده از فناوری اطلاعات نه‌تنها در استانداردهای کنترل کیفیت فعلی پیش‌بینی نشده، بلکه از فناوری اطلاعات در زمینه کارهای حسابرسی استفاده نمی‌شود و یا در صورت استفاده، بسیار محدود و کم‌اثر بوده است. استفاده‌نشدن از فناوری اطلاعات در موسسه‌های حسابرسی، دلایل مختلفی دارد که ازجمله می‌توان از استفاده‌نکردن واحدهای مورد رسیدگی از فناوریهای روز، نبود تخصص کافی در زمینه استفاده از فناوری اطلاعات در موسسه‌های حسابرسی، نداشتن ابزار مناسب و نبود منابع مالی لازم نام برد.

سازمان

به‌نظر شما پاسخگویی به کیفیت در موسسه‌های حسابرسی چگونه باید باشد و مسئول نهایی در مورد سیستم مدیریت کیفیت چه کسی باید باشد؟

محمدسعید اصغریان

در بند ۹ استاندارد کنترل کیفیت ۱ عنوان شده که موسسه باید سیاستها و روشهایی را برای ترویج فرهنگ درون‌سازمانی مبنی بر این که کیفیت، جزئی اساسی از اجرای کار می‌باشد، طراحی و برقرار کند. این‌گونه سیاستها و روشها باید مدیریت یا شرکای موسسه را ملزم به پذیرش مسئولیت نهایی سیستم کنترل کیفیت موسسه کند. بنابراین همان‌گونه که

- ۱- پذیرش کار و رعایت استقلال با توجه به الزامهای مقرراتی،
- ۲- مکاتبه با حسابرس قبلی و دریافت اطلاعات لازم از وی و ارتباط با سایر حسابرسان گروه در صورت لزوم،
- ۳- تعیین مدیر مسئول کار و مدیر دوم و تعیین راهبرد کلی انجام کار،
- ۴- برآورد ساعات کار و تعیین حق الزحمه حسابرسی و تنظیم و مبادله قرارداد با صاحبکار،
- ۵- تعیین گروه کار و استقلال اعضای گروه حسابرسی،
- ۶- شناخت، برنامه‌ریزی و زمان‌بندی انجام کار حسابرسی،
- ۷- سرپرستی، نظارت و بررسی کارهای انجام شده توسط مسئولین انجام کار،
- ۸- ریسکهای عمده شناسایی‌شده در جریان کار و چگونگی برخورد با آن ریسکها،
- ۹- قضاوت‌های به‌عمل آمده در مورد اهمیت و ریسکهای عمده،
- ۱۰- مستندات مشاوره‌های انجام‌شده در مورد موضوعهای پیچیده و نتیجه‌گیریهای انجام‌شده و همچنین قضاوت‌های انجام‌شده در مورد موضوعهای مبهم و بحث‌برانگیز،
- ۱۱- میزان اهمیت تحریفهای اصلاح‌شده و نشده شناسایی شده در جریان کار و چگونگی حل و فصل آنها،
- ۱۲- تکمیل کار و مدارک بررسیهای مدیر مسئول کار و مدیر دوم امضاکننده گزارش، و
- ۱۳- موضوعهایی که لازم بوده به اطلاع ارکان راهبری شرکت برسد.

بررسی کیفیت کار پس از اتمام آن به‌طور معمول پس از تکمیل پرونده‌های حسابرسی انجام می‌شود تا اطمینان حاصل شود تا تمام نکته‌های معوق تعیین تکلیف شده باشد. نقاط ضعف مشاهده‌شده باید به اطلاع مدیر مسئول کار و شرکای موسسه برسد.

سازمان

چالشهای به‌کارگیری استاندارد جدید (مدیریت کیفیت) چیست؟

محمدسعید اصغریان

همان‌گونه که در پاسخ به پرسشهای پیشین اشاره شد، طبق استانداردهای مدیریت کیفیت، بررسی‌کننده کیفیت نباید به‌غیر

در استاندارد تصریح شده، مسئولیت کنترل کیفیت موسسه با مدیران موسسه و یا به عبارتی با توجه به بزرگ شدن اندازه موسسه‌های حسابرسی از نظر تعداد شرکا و تعداد کارکنان با اعضای هیئت‌مدیره موسسه حسابرسی است.

تهیه و تدوین نظام کنترل کیفیت موسسه و دستورعمل انجام کار حسابرسی براساس آیین اخلاق و رفتار حرفه‌ای، الزام‌های استانداردهای حسابرسی و قوانین و مقررات و همچنین تدوین سایر آیین‌نامه‌ها و دستورعمل‌های اجرایی، از وظایف مدیران ارشد موسسه‌های حسابرسی است. امروزه ایجاد واحد سازمانی مستقل در موسسه‌های حسابرسی به عنوان واحد کنترل کیفیت زیر سرپرستی یکی از شرکای موسسه که وظایف محول شده را طبق نظام کنترل کیفیت موسسه انجام دهد و پاسخگو باشد، اجتناب‌ناپذیر است.

سازمان

در استاندارد مدیریت کیفیت بر الزامهایی برای موسسه تاکید می‌شود تا یک سیستم اطلاعات و ارتباطات دوطرفه در درون موسسه برقرار شود و تمامی کارکنان نسبت به جریان اطلاعات و تبادل اطلاعات مسئولیت دارند. این موضوع در استاندارد فعلی (کنترل کیفیت) دیده نمی‌شود. اهمیت سیستم اطلاعات و ارتباطات چیست و اثر آن بر کیفیت حسابرسی را چگونه ارزیابی می‌کنید؟

محمدسعید اصغریان

دستیابی و تولید اطلاعات مرتبط از جمله مولفه‌های مهم در طراحی و استقرار هر سیستم اطلاعاتی است. نظام کنترل کیفیت در موسسه حسابرسی نیز از این قاعده مستثنی نیست و برای پیاده‌سازی آن نیاز به ایجاد سیستم اطلاعاتی مناسب و قابل‌اتکا در موسسه است. در استاندارد مدیریت کیفیت مقرر شده که این سیستم شامل ایجاد ارتباطات دوطرفه درون سازمانی و برون سازمانی نیز باشد. چنین ارتباطاتی به اشخاص برون سازمانی در درک اقدام موسسه برای اثربخشی و بهبود سیستم مدیریت کیفیت موسسه کمک می‌کند. تبادل اطلاعات مرتبط و قابل‌اتکا با گروه حسابرسی، موجب آشناسدن ایشان با وظایف و مسئولیتهایی می‌شود که در مجموعه سیستم مدیریت کیفیت به عهده ایشان واگذار شده است. روشهای متعددی برای تبادل اطلاعات وجود دارد که

شامل دستورعملها، رویه‌ها، برنامه‌های آموزشی و حضور گروه در شبکه‌های اجتماعی می‌شود. این موارد باعث افزایش مسئولیت‌پذیری در گروه حسابرسی می‌شود.

سازمان

استاندارد مدیریت کیفیت ایجاب می‌کند که موسسه حسابرسی باید رویکرد مبتنی بر ریسک را برای طراحی، استقرار و عملیاتی‌کردن اجزای سیستم مدیریت کیفیت داشته باشد، منظور چیست؟

محمدسعید اصغریان

رویکرد مبتنی بر ریسک فرایندی است که موسسه را ملزم می‌کند ابتدا میزان ریسک‌پذیری موسسه را با توجه به اندازه، نوع و ماهیت خدمات، گستردگی و اثربخشی کاربران، برای انواع خدمات تعیین کند. این رویکرد شامل تعیین اهداف کیفیت، شناسایی و ارزیابی ریسکهای کیفیت و طراحی و اجرای راه‌حلهایی برای رفع ریسکهای کیفی شناسایی و ارزیابی شده است؛ بدین معنی که سیستم طراحی شده باید به گونه‌ای باشد که موسسه بتواند ریسکهای کیفیت شناسایی شده را مدیریت کند. ریسکهای کیفیت که مانع دستیابی به مدیریت کیفیت می‌شود، ناشی از بروز شرایط و وضعیت نوع خدماتی است که موسسه در یک کار خاص انجام می‌دهد و ممکن است بر اهداف کیفیت تاثیرگذار باشند.

اهداف کیفی موسسه با توجه به ماهیت، شرایط، اقتضا و نوع کارها تعیین می‌شود. اهداف مزبور نتیجه‌محور بوده و نحوه اجرای آن توسط موسسه تعیین می‌شود تا بتواند مقیاس‌پذیری استاندارد را بهبود ببخشد. به علاوه، روشهای بررسی کیفیت به گونه‌ای طراحی می‌شود تا اطمینان معقولی از اجرای اجزای سیستم مدیریت کیفیت حاصل شود.

موسسه ملزم به درک شرایط، اتفاقها و فعالیتهایی است که در رسیدن به اهداف کیفی خلل ایجاد می‌کند و در حین انجام کارها باید شرایطی برای شناسایی و تخمین ریسکهای کیفی را مهیا کند و قبل از در نظر گرفتن هر راه‌حلی، ریسکهای کیفی را شناسایی کند.

سازمان

از مشارکت شما در این گفتگو سپاسگزاریم.